

ΣΤΕ ΟΛΟΜ 685/2019: ΑΝΤΙΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ Η ΕΞΑΙΡΕΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΙΣΤΙΚΩΝ ΠΥΚΝΩΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΔΑΣΙΚΟΥΣ ΧΑΡΤΕΣ

- Η Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας, με την 685/2019 απόφασή της (πρόεδρος η κα Αικατερίνη Σακελλαροπούλου, εισηγητής ο κ. Χρήστος Ντουχάνης), έκρινε ότι η διάταξη του άρθρου 23 παρ. 4 του ν. 3889/2010, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 153 παρ. ΙΑ του ν. 4389/2016, με την οποία εξαιρούνται από την ανάρτηση των δασικών χαρτών οι περιοχές όπου έχουν αναπτυχθεί «οικιστικές πυκνώσεις», είναι αντίθετη στο άρθρο 24 παρ. 1 του Συντάγματος.

Συγκεκριμένα, κρίθηκε ότι από τις διατάξεις των άρθρων 24 παρ. 1 και 117 παρ. 3 του Συντάγματος συνάγεται ότι τα δάση και οι δασικές εκτάσεις, ως φυσικά αγαθά, και ανεξαρτήτως της ειδικότερης ονομασίας ή της θέσης τους, υπάγονται σε ιδιαίτερο και αυστηρό προστατευτικό καθεστώς, με σκοπό τη διατήρηση της κατά προορισμό χρήσης τους, ανατίθεται δε στον κοινό νομοθέτη η θέσπιση των επιβαλλομένων προληπτικών ή κατασταλτικών μέτρων για την επίτευξη του σκοπού αυτού. Η συνταγματική υποχρέωση διαφύλαξης του εν γένει δασικού πλούτου της χώρας καθιστά κατ'εξαιρέση μόνον επιτρεπτή τη μεταβολή της μορφής των δασικού χαρακτήρα εκτάσεων, εφόσον προέχει για την εθνική οικονομία η αγροτική εκμετάλλευση ή άλλη χρήση, επιβαλλόμενη από λόγους δημοσίου συμφέροντος, ενώ ουδέποτε αποτελεί προέχουσα χρήση η αξιοποίηση δασικού χαρακτήρα εκτάσεων για οικιστικούς σκοπούς, οι οποίοι δεν συνιστούν λόγους υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος, που θα δικαιολογούσαν τη μεταβολή του προορισμού του δάσους. Εξάλλου, ο συνταγματικός νομοθέτης, γνωρίζοντας ότι η προστατευτική του δασικού πλούτου νομοθεσία, οσοδήποτε ολοκληρωμένη και αυστηρή, δεν θα μπορούσε να εγγυηθεί την αποτελεσματική προστασία του χωρίς τον έγκυρο εντοπισμό και την καταγραφή των δασικού χαρακτήρα εκτάσεων, ανήγαγε σε συνταγματική υποχρέωση την κατάρτιση Δασολογίου, προκειμένου τα δασικά όργανα να προβαίνουν έγκαιρα στις αναγκαίες ενέργειες σε περίπτωση αθέμιτων επεμβάσεων σε δάσος ή δασική έκταση και να διευκολύνεται η άμεση αποκατάσταση της δασικής μορφής σε περιπτώσεις αλλοίωσης ή μεταβολής της από ανθρώπινες ενέργειες ή άλλα αίτια.

Κατόπιν τούτων, κρίθηκε ότι η προσβαλλόμενη κοινή υπουργική απόφαση, με την οποία ορίσθηκαν τα κριτήρια προσδιορισμού της οικιστικής πυκνώσης και η οποία, λόγω της αντισυνταγματικότητας της ανωτέρω εξουσιοδοτικής διάταξης, δεν θα μπορούσε επιτρεπώς να εκδοθεί ούτε υπό τον τύπο προεδρικού διατάγματος, είναι μη νόμιμη και ακυρωτέα.

Η κρίση περί αντισυνταγματικότητας της ανωτέρω διάταξης στηρίζεται, μεταξύ άλλων, στις εξής σκέψεις: Οι εν λόγω συγκεντρώσεις κτιρίων δεν εμπίπτουν ούτε σε

πολεοδομημένες περιοχές ή νομίμως υφισταμένους οικισμούς ούτε σε περιοχές υπό έγκριση σχεδίων ή υπό οριοθέτηση οικισμών, ενώ δεν προβλέπεται άλλη διαδικασία που θα διασφάλιζε ότι οι εκτάσεις αυτές θα συμπεριληφθούν στους οριστικούς δασικούς χάρτες. Περαιτέρω, η εξαίρεση των εκτάσεων αυτών δεν υπαγορεύεται από κανένα σκοπό δημοσίου συμφέροντος και είναι απρόσφορη για την επιτάχυνση της κύρωσης των δασικών χαρτών ή για την ενημέρωση της Διοίκησης. Εξάλλου, ο τρόπος αντιμετώπισης του προβλήματος δεν μπορεί, πάντως, να συνιστά επιβράβευση της αυθαίρετης δόμησης εντός δασών, αντιθέτως δε προϋποθέτει την έγκυρη καταγραφή των δασών και των δασικών εκτάσεων στον αναρτώμενο δασικό χάρτη και κατ'επέκταση στο δασολόγιο, την οποία, όμως, ματαιώνουν επ'αόριστον οι επίμαχες διατάξεις. Πράγματι, ενώ ο νομοθέτης προβλέπει ειδική διαδικασία για την προσθήκη στο δασικό χάρτη και, εν τέλει, στο δασολόγιο, των δασικών εκτάσεων των κίτρινων περιγραμμάτων, όσων, δηλαδή, περιλαμβάνονται ακόμη και σε περιοχές για τις οποίες έχουν εκδοθεί διοικητικές πράξεις που, ενδεχομένως, ενθάρρυναν την πεποίθηση των πολιτών ότι αυτές δεν είναι δασικές (μη νόμιμες ή ασαφείς οριοθετήσεις οικισμών, ημιτελείς πολεοδομήσεις κ.λπ.), ο ίδιος νομοθέτης εμφανίζεται, ταυτοχρόνως, να εξαιρεί, και από την ανάρτηση ακόμη των δασικών χαρτών, εκτάσεις, ορισμένες από τις οποίες δομήθηκαν όλως αυθαίρετως, χωρίς καμία ένδειξη νομιμοφάνειας και κατά προφανή παράβαση των κανόνων του κράτους δικαίου.